

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr.31-06-1065

Chișinău

„01” februarie 2023

**Biroul Permanent
al Parlamentului**

În temeiul art.73 și art.74 alin.(3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, **în mod prioritar**, proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 43 din 01 februarie 2023.

Prezentul proiect de lege reprezintă o prioritate conform proiectului Matricei de politici DPO-2. Responsabil de prezentarea în Parlament al acestuia este Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Anexă:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.139/2018 cu privire la eficiența energetică (în limba română – 30 file și în limba rusă – 34 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (11 file);
4. Analiza impactului la proiectul de lege (29 file);
5. Extras din Procesul-verbal nr.40 al ședinței Grupului de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător din 6 decembrie 2022 (5 file);
6. Tabel comparativ (71 file);
7. Tabel de concordanță (172 file);
8. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (5 file);
9. Declarație de compatibilitate al Centrului de Armonizare a Legislației (7 file);
10. Expertiza juridică a Ministerului Justiției (11 file);
11. Alte avize (60 file);
12. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) (63 file).

Prim-ministru

N. Gavrilite

Natalia GAVRILIȚA

Ex: Silvia Muntean;

Tel: 022250201; e-mail: silvia.muntean@gov.md

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	16
„02”	01 2023
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 43
din 1 februarie 2023
Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea
Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune parțial Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 328/210 din 21 decembrie 2018, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC.

Art. I. – Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr. 309-320, art. 476), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul textului, cuvintele „Plan național de acțiuni în domeniul eficienței energetice”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „Plan național integrat privind energia și clima”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. Clauza de armonizare ca avea următorul cuprins:

„Prezenta lege transpune Directiva 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 315 din 14 noiembrie 2012, astfel cum a fost modificată prin Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului Ministerial al Comunității Energetice nr. 2021/14/MC-EnC.”

3. Articolul 1 va avea următorul cuprins:

„Articolul 1. Scopul legii

Scopul prezentei legi constă în crearea premiselor pentru stabilirea obiectivului național de eficiență energetică pentru anul 2030, crearea cadrului juridic necesar pentru promovarea principiului „eficiență energetică înainte de toate”, îmbunătățirea eficienței energetice prin realizarea măsurilor incluse în Planul național integrat privind energia și clima, dezvoltarea pieței serviciilor

energetice, precum și depășirea deficiențelor pieței energiei care împiedică creșterea eficienței în aprovizionarea și utilizarea acesteia.”

4. La articolul 2, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Prezenta lege reglementează activități care urmăresc eficientizarea producerii, transportului, distribuției, precum și utilizării energiei, în vederea sporirii gradului de securitate energetică a țării și a diminuării impactului negativ al sectoarelor energeticii asupra mediului și climei prin reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră.”

5. La articolul 3:

se completează, conform ordinii alfabeticе, cu următoarele noțiuni:

„*consumator final* – consumator casnic sau consumator noncasnic care procură energie pentru consum propriu”;

„*sursă centrală* – sursă de alimentare cu/de producere a energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau sursă de producere a apei calde menajere, alta decât sistemele individuale (de apartament) de producere a energiei termice pentru încălzire și prepararea apei calde menajere sau decât sistemul de alimentare centralizată cu energie termică, după cum se definește în Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării”;

la noțiunea „eficiență energetică”, textul „ce constă în performanța atinsă,” se substituie cu cuvintele „obținut sub formă de”;

noțiunea „parte obligată” va avea următorul cuprins:

„*parte obligată* – operator al sistemului de distribuție care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, furnizor de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau de răcire, care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, precum și importator de produse petroliere care își desfășoară activitatea în conformitate cu Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere, asupra cărora se aplică schema de obligații în domeniul eficienței energetice, după cum este descrisă în art. 8”;

la noțiunea „sărăcie energetică”:

cuvintele „accesului consumatorului final” se substituie cu cuvintele „accesului consumatorului casnic”;

după cuvintele „puterea de cumpărare redusă a consumatorilor” se introduce cuvântul „casnici”;

cuvintele „sau clădire” se exclud;

la noțiunea „sistem eficient de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire”, textul „cel puțin 50% energie din surse regenerabile, 50% căldură reziduală, 75% energie termică” se substituie cu textul „cel puțin 50% energie din surse regenerabile sau 50% căldură reziduală sau 75% energie termică”.

6. La articolul 5, alineatul (3) se completează cu litera k) cu următorul cuprins:

„k) promovarea tehnologiilor inovative în domeniul eficienței energetice”.

7. Articolul 6 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 6.** Planul național integrat privind energia și clima

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează, în cooperare cu organul central de specialitate în domeniul protecției mediului și cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, Planul național integrat privind energia și clima. Planul este elaborat în conformitate cu cerințele stabilite în Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică și Regulamentul privind mecanismul de guvernanta energetică, aprobat de Guvern.

(2) Planul național integrat privind energia și clima stabilește și descrie obiectivele politicii de stat inclusiv în domeniul eficienței energetice, măsurile de politică în domeniul eficienței energetice pentru toate sectoarele economiei naționale, inclusiv schema de obligații în domeniul eficienței energetice, ce urmează a fi implementate în perioada vizată în vederea atingerii obiectivelor stabilite.

(3) Planul național integrat privind energia și clima este elaborat și structurat conform recomandărilor Secretariatului Comunității Energetice și legislației Uniunii Europene relevante în domeniu, este aprobat de Guvern și se publică pe paginile web oficiale ale organului central de specialitate în domeniul energiei și autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

(4) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice elaborează un raport cu privire la implementarea Planului național integrat privind energia și clima în anul precedent de gestiune, în cooperare cu instituția desemnată de organul central de specialitate în domeniul protecției mediului, îl transmite organului ierarhic superior și Guvernului pentru informare și îl publică pe pagina sa web oficială.

(5) În vederea comparării economiilor de energie și a conversiei într-o unitate comparabilă, se aplică factorii de conversie prevăzuți în anexa nr. 1, cu excepția cazului în care se justifică folosirea altor factori de conversie.”

8. La articolul 7:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Pentru mobilizarea investițiilor în renovarea fondului imobiliar național, organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei elaborează, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice și în conformitate cu prevederile Legii nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, strategia sectorială pe termen lung, aprobată prin hotărâre de Guvern.”;

alineatul (2) se abrogă.

9. Se completează cu articolul 7¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 7¹. Obligații privind economiile de energie**

(1) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei determină, cu asistența autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, cantitatea totală cumulată a economiilor de energie ce trebuie realizată într-o anumită perioadă de timp, în cadrul obligațiilor privind economiile de energie. Valoarea economiilor și măsurile ce urmează a fi întreprinse în vederea realizării acestora, inclusiv sursele și mecanismele de finanțare, sunt descrise în Planul național integrat privind energia și clima.

(2) Calculul cantității totale cumulate de energie ce urmează a fi economisită este realizat ținând seama de obligația realizării în fiecare an de noi economii de energie, determinate în raport cu valoarea medie a consumului final de energie înregistrat într-o perioadă prestabilită de timp.

(3) La realizarea cantității totale cumulate a economiilor de energie conform alin. (1) și (2), se ia în calcul:

a) cantitatea economiilor de energie realizate în sectoarele de producere, de transport și de distribuție a energiei, inclusiv în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, obținute ca urmare a:

- dezvoltării infrastructurii eficiente de alimentare cu energie termică și de răcire și/sau a dezvoltării cogenerării de înaltă eficiență și a încălzirii și răcirii cu căldură reziduală și surse regenerabile de energie, în condițiile stabilite de Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării;

- reabilitării substanțiale a unei centrale termice existente, cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, și ca urmare a conversiei acesteia într-o instalație de cogenerare de înaltă eficiență;

- implementării măsurilor stabilite la art. 24 alin. (3) și alin. (5) lit. b), art. 26, 27;

b) cantitatea economiilor de energie rezultate din acțiunile individuale noi, puse în aplicare începând cu 31 decembrie 2020 până la 31 decembrie 2023 și care continuă să aibă impact până în 2024 și ulterior, și care pot fi măsurate și verificate.

(4) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei informează Secretariatul Comunității Energetice asupra măsurilor de politică de eficiență energetică planificate pentru perioada 1 ianuarie 2024 – 31 decembrie 2030, care corespund condițiilor menționate la alin. (3).

(5) În urma determinării cantității totale a economiilor de energie conform alin. (1), Guvernul, la propunerea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, stabilește modul în care atingerea cantității totale de economii de energie va fi asigurată – prin intermediul schemei de obligații de eficiență energetică, al măsurilor de politică de eficiență energetică sau prin combinația acestora. Guvernul decide cu privire la modalitatea de atingere a

obligațiilor privind economiile de energie și măsurile ce trebuie întreprinse în acest sens și le descrie în Planul național integrat privind energia și clima și Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, elaborat în conformitate cu art. 8 alin. (7).

(6) Guvernul, la elaborarea politicilor și măsurilor necesare pentru îndeplinirea obligațiilor privind economiile de energie, ține cont de necesitatea atenuării sărăciei energetice în conformitate cu practicile disponibile, asigurând că cel puțin o parte din măsurile de eficiență energetică finanțate din mijloacele financiare mobilizate în cadrul schemei de obligații de eficiență energetică, în cadrul măsurilor de politică de eficiență energetică și/sau finanțate prin intermediul instituțiilor ce finanțează implementarea măsurilor de eficiență energetică în sectorul rezidențial sunt realizate în gospodăriile vulnerabile, inclusiv cele aflate în situație de sărăcie energetică, și, după caz, în rândul locuințelor sociale.”

10. Articolul 8:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, gazelor naturale, importatorii de produse petroliere, furnizorii de energie termică pentru încălzire, prepararea apei calde menajere și de răcire se desemnează prin prezenta lege ca părți obligate.”;

la alineatul (2), prima propoziție va avea următorul cuprins:

„În condițiile în care Guvernul stabilește utilizarea schemei de obligații de eficiență energetică, conform art. 7¹ alin. (5), părțile obligate contribuie financiar la realizarea anuală de noi economii de energie la consumatorul final în raport cu volumul total anual al vânzărilor de energie către consumatorii finali, calculat ca medie pe perioada de 3 ani anterioară datei de 1 ianuarie 2022.”;

alineatele (3), (4) și (5) se abrogă;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Pentru realizarea economiilor de energie atribuite în cadrul schemei de obligații, părțile obligate transferă pe conturi trezoreriale contribuții anuale echivalente cu totalul cheltuielilor necesare pentru realizarea măsurilor de eficiență energetică în vederea îndeplinirii obligațiilor aferente. Contribuțiile anuale sunt stabilite și aprobate de Guvern și pot fi calculate în următoarele moduri:

a) prin stabilirea unei valori anuale ce urmează a fi transferată de fiecare parte obligată. Contribuțiile anuale se transferă trimestrial, în tranșe egale, până în ziua a 45-a de la încheierea trimestrului de gestiune. Prima tranșă se transferă până la data de 15 mai a fiecărui an;

b) prin stabilirea unei plăți fixe, pe unitate de energie sau de volum distribuit, furnizat și/sau comercializat. Contribuțiile se transferă trimestrial, în funcție de cantitățile de resurse energetice distribuite, furnizate și/sau

comercializate, până în ziua a 45-a de la încheierea trimestrului de gestiune. Prima tranșă se transferă până la data de 15 mai a fiecărui an.”;

se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Devierile financiare negative sau pozitive dintre valorile planificate de către Guvern, aferente cantităților de resurse energetice distribuite, furnizate și/sau comercializate de părțile obligate, și cele efectiv realizate sau transferate sunt luate în considerare la elaborarea sau actualizarea de către Guvern a Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice.”;

la alineatul (7):

după cuvintele „cantitatea totală a economiilor de energie ce trebuie realizate” se introduce textul „în mod prioritar prin implementarea proiectelor de eficiență energetică în cadrul clădirilor din sectorul rezidențial”;

după textul „în conformitate cu alin. (6)” se introduce textul „, , cu asigurarea faptului că nicio unitate de energie nu este considerată dublu; instituțiile și programele de finanțare prin intermediul cărora se va asigura valorificarea resurselor financiare colectate, inclusiv calendarul transferurilor către acestea de către fiecare parte obligată”;

la alineatul (8), textul „alin. (2)-(5)” se substituie cu textul „art. 7¹ alin. (1)-(3)”;

la alineatul (9), după cuvintele „distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale” se introduce textul „tariful pentru furnizarea energiei termice”;

la alineatul (11), prima propoziție se completează cu textul „și, dacă astfel este stabilit de Guvern în Programul privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice, și de către alte instituții cu atribuții de implementare a programelor și proiectelor de eficiență energetică”;

alineatul (12) va avea următorul cuprins:

„(12) Autoritățile și instituțiile desemnate de Guvern în vederea valorificării mijloacelor financiare colectate în cadrul schemei de obligații de eficiență energetică, conform alin. (11), organizează proceduri de achiziții publice pentru selectarea părților terțe care să implementeze măsurile de eficiență energetică și încheie contracte în acest sens, ținând cont de măsurile de eficiență energetică aprobate de Guvern în conformitate cu alin. (7). În cadrul programelor și proiectelor cofinanțate de parteneri de dezvoltare și/sau organizații internaționale, se vor aplica procedurile de achiziții convenite în acordurile semnate cu aceștia.”

11. La articolul 10, alineatul (2) se completează cu litera e¹) cu următorul cuprins:

„e¹) în calitate de posesor al Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, asigură condițiile juridice, financiare și organizatorice pentru crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional respectiv”.

12. Articolul 11:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice este o autoritate administrativă în subordinea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, cu statut de persoană juridică distinctă, care dispune de conturi trezoreriale, de ștampilă cu imaginea Stemei de Stat, de denumire în limba de stat și de formulare oficiale.”;

se completează cu alineatul (5¹) cu următorul cuprins:

„(5¹) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice are dreptul de a dezvolta programe de finanțare/cofinanțare a proiectelor de eficiență energetică prin combinarea resurselor financiare menționate la alin. (5), mijloacele alocate din bugetul de stat, precum și mijloacele financiare colectate în cadrul schemei de obligații de eficiență energetică.”

13. La articolul 12:

alineatul (1):

se completează cu literele d¹) și d²) cu următorul cuprins:

„d¹) implementează mecanismul de subvenționare pentru eficientizarea consumului de resurse energetice, în sensul art. 5 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2022 privind fondul de reducere a vulnerabilității energetice, în conformitate cu regulamentul aprobat de Guvern pentru implementarea legii menționate *supra*;

d²) atrage și gestionează resurse financiare în vederea finanțării și promovării proiectelor/programelor în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă, cu respectarea prevederilor Legii nr. 139/2012 cu privire la ajutorul de stat și Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014. În vederea susținerii inițiativelor și eforturilor autorităților administrației publice locale, instituțiilor și autorităților publice, în atragerea resurselor financiare din partea donatorilor și partenerilor de dezvoltare pentru implementarea proiectelor în domeniul eficienței energetice, elaborează și, după caz, implementează, programe cu mobilizare rapidă și facilă a contribuțiilor financiare solicitate, în limitele bugetului disponibil”;

la litera l), după cuvintele „în ansamblu pe economie” se introduce textul „în baza unei analize comparative cu statele UE, la fiecare trei ani”;

litera q) va avea următorul cuprins:

„q) în calitate de deținător al Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, asigură crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea sistemului informațional respectiv”;

se completează cu litera q¹) cu următorul cuprins:

„q¹) prezintă organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei rapoarte și informații privind implementarea politicilor naționale sectoriale în anul precedent de gestiune, în baza informațiilor colectate și procesate prin intermediul Sistemului informațional național în domeniul

eficienței energetice, în cadrul raportărilor asupra implementării Planului național integrat privind energia și clima”;

se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Autoritățile administrației publice centrale de specialitate, autoritățile administrative, instituțiile publice, autoritățile administrației publice locale, precum și întreprinderile energetice sunt obligate să furnizeze autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice informații necesare pentru elaborarea și monitorizarea programelor de finanțare, Planului național integrat privind energie și clima, pentru crearea, ținerea și actualizarea Sistemului informațional integrat în domeniul eficienței energetice, precum și alte informații solicitate de aceasta în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor stabilite în prezenta lege.”

14. Articolul 13:

la alineatul (1) litera a), textul „și aprobă planuri locale de acțiuni în domeniul eficienței energetice,” se substituie cu textul „planuri locale integrate privind energia și clima, în conformitate cu modelul aprobat de autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice,”;

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Politicile în domeniul eficienței energetice la nivel local, precum și acțiunile ce urmează a fi întreprinse pentru implementarea acestora se reflectă în planurile locale integrate privind energia și clima, elaborate cu implicarea activă a managerilor energetici raionali. Planul local integrat privind energia și clima se elaborează în calitate de document de planificare la nivel local și contribuie la realizarea și atingerea obiectivelor Planului național integrat privind energia și clima.

(3) Autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea au obligația să asigure actualizarea planurilor locale integrate privind energia și clima la fiecare doi ani. Până la aprobare, planurile locale integrate privind energia și clima se consultă cu autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.”;

se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) Existența unui Plan local integrat privind energia și clima, aprobat de autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea în conformitate cu prevederile alin. (2), este o condiție de eligibilitate pentru obținerea de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, inclusiv de nivelul întâi din cadrul unității administrativ-teritoriale respective, și municipalități, a finanțării sau cofinanțării proiectelor de eficiență energetică din mijloace bugetare și/sau mobilizate de către Guvern din partea partenerilor de dezvoltare.

(3²) Raportarea tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în anul precedent de gestiune în cadrul unității teritorial-administrative, cu finanțare bugetară sau cu suportul partenerilor de dezvoltare, de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și, după caz,

municipalității, în conformitate cu obligația introdusă la art. 13¹ alin. (1) lit. a) și b), este o condiție de eligibilitate pentru obținerea de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, inclusiv de nivelul întâi din cadrul unității administrativ-teritoriale respective, și municipalități, a finanțării sau cofinanțării proiectelor de eficiență energetică din mijloace bugetare și/sau mobilizate de către Guvern din partea partenerilor de dezvoltare.”;

la alineatele (4) și (5), cuvintele „de acțiuni în domeniul eficienței energetice” se substituie cu cuvintele „integrate privind energia și clima”;

la alineatul (9), după cuvintele „de nivelul întâi sau al doilea” se completează cu textul „, angajați în baza contractelor individuale de muncă,”;

la alineatul (10), cuvintele „eficienței energetice” se substituie cu cuvintele „energetic și climei”.

15. Se completează cu articolul 13¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 13¹. Sistemul informațional național în domeniul eficienței energetice

(1) Sistemul informațional național în domeniul eficienței energetice reprezintă un sistem informațional integrat, care cuprinde următoarele subsisteme:

a) subsistemul informațional național în domeniul eficienței energetice a clădirilor, creat și gestionat în conformitate cu prevederile Legii nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor și care include subsistemele stabilite în art. 27 alin. (1) din legea prenotate;

b) subsistemul informațional de monitorizare și verificare a economiilor de energie (SIMVE);

c) subsistemul informațional de management energetic (SIME);

d) subsistemul informațional „Registrul electronic al auditorilor energetici”;

e) subsistemul informațional „Registrul electronic al auditului energetic”.

(2) Subsistemul informațional de monitorizare și verificare a economiilor de energie (SIMVE) este principalul instrument de centralizare a datelor cu privire la economiile de energie primară și/sau finală obținute de la părțile responsabile de raportare în urma implementării proiectelor de eficiență energetică în toate sectoarele economiei, la scară națională, și de monitorizare a modului în care are loc implementarea planurilor naționale și locale integrate privind energia și climă, în partea ce ține de atingerea țintelor de eficiență energetică.

(3) Părțile responsabile de raportare în SIMVE a măsurilor de eficiență energetică implementate sunt următoarele:

a) autoritățile publice ale administrației publice locale de nivelul al doilea, inclusiv municipiile Chișinău și Bălți, prin intermediul managerilor energetici raionali și municipali, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate la nivel de unitate administrativă, inclusiv municipiu, atât la nivelul administrației publice locale de nivelul al doilea, cât și la nivelul administrației publice locale de nivelul întâi;

b) producătorii de energie electrică, operatorul sistemului de transport, operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloace financiare colectate prin tarifele/prețurile reglementate aplicate;

c) operatorii sistemelor de transport, operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloacele financiare colectate prin tarifele/prețurile reglementate aplicate;

d) producătorii de energie termică, distribuitorii de energie termică și de răcire, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloace financiare colectate prin tarifele/prețurile reglementate aplicate;

e) operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, cu obligația de raportare a tuturor proiectelor și măsurilor de eficiență energetică implementate în cadrul activelor ce constituie obiectul activității licențiate desfășurate și, dacă este cazul, la consumatorul final, finanțate din alte surse decât mijloacele financiare colectate prin tarifele reglementate aplicate;

f) instituțiile și autoritățile publice care finanțează sau cofinanțează din mijloace publice proiecte și măsuri de eficiență energetică sau de raționalizare a consumului de resurse energetice;

g) autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, cu obligația de colectare a informației cu privire la proiectele de eficiență energetică implementate în cadrul proiectelor sau programelor dezvoltate de către partenerii de dezvoltare, inclusiv cu finanțare asigurată prin intermediul băncilor comerciale locale. Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice este obligată să asigure confidențialitatea informației colectate și procesate în vederea includerii în subsistemul informațional SIMVE.

(4) Părțile responsabile de raportare în SIMVE își exercită obligația de raportare a măsurilor de eficiență energetică implementate în anul precedent până la 31 martie a anului de gestiune, în conformitate cu conceptul și regulamentul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, aprobate de către Guvern, precum și cu cadrul metodologic subsecvent aprobat de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

(5) Subsistemul informațional de management energetic (SIME) este instrumentul de monitorizare, analiză, inclusiv comparativă, și control al performanței utilizării energiei și apei și al costurilor aferente în cadrul clădirilor publice, precum și al clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice. Datele cu privire la consumul de resurse energetice și apă al clădirilor și costurile aferente, colectate și procesate prin intermediul SIME, sunt puse la dispoziția publicului, iar rapoartele detaliate despre profilul de consum și performanța energetică a clădirii sunt puse la dispoziția proprietarilor clădirilor și/sau a gestionarilor acestora în mod gratuit.

(6) În vederea operaționalizării subsistemului informațional de management energetic (SIME) de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, se instituie următoarele obligații:

a) operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale, distribuitorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și de răcire, operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, asigură transmiterea datelor cu privire la consum și costurile aferente, cel puțin lunar, aferente clădirilor publice și clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice, către subsistemul informațional SIME. Furnizorii serviciilor de alimentare cu energie electrică, gaze naturale, energie termică, răcire, apă și canalizare cooperează cu operatorii de distribuție relevanți în vederea transmiterii centralizate a datelor cu privire la consumul de energie și apă și costurile aferente către subsistemul informațional SIME;

b) gestionarii clădirilor publice și proprietarii clădirilor în care activează autorități și/sau instituții publice cooperează cu operatorii și/sau furnizorii de resurse energetice și apă în vederea asigurării faptului că în subsistemul informațional SIME sunt reflectate date veridice privind consumul înregistrat și costurile suportate. Gestionarii clădirilor publice și proprietarii clădirilor în care activează autorități și/sau instituții publice cooperează cu managerii energetici raionali, după caz municipali, în materie de schimb de informații administrative despre edificiu și descrierea corectă a profilurilor clădirilor/instituțiilor în subsistemul SIME;

c) autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea, inclusiv municipiile, prin intermediul managerilor energetici raionali și locali, cooperează cu autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, în vederea asigurării funcționării subsistemului informațional SIME pentru toate clădirile publice din cadrul unității administrativ-teritoriale și al clădirilor în care activează instituții și/sau autorități publice;

d) părțile responsabile de transmiterea informațiilor în subsistemul informațional SIME își exercită obligațiile în conformitate cu conceptul și regulamentul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, precum și cu cadrul metodologic subsecvent aprobat de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

(7) Proprietarii sau, după caz, gestionarii clădirilor publice instalează în cadrul clădirii pe care o dețin în proprietate sau o gestionează, în condițiile unei renovări majore a acesteia, în sensul Legii nr. 128/2014 privind la performanța energetică a clădirilor, echipamente de măsurare inteligente a consumului de resurse energetice și apă, cu ulterioara conectare a acestora și transmiterea datelor orare cu privire la consum către subsistemul informațional SIME.

(8) Prin derogare de la prevederile alin. (6) lit. b), proprietarii clădirilor în care activează instituții și autorități publice, în condițiile în care ponderea suprafeței încălzite și ocupate de instituții și/sau autorități publice nu este de 100%, pot decide și coopera cu autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice în vederea reprezentării în subsistemul informațional SIME a informațiilor cu privire la suprafața ocupată și alte informații administrative, inclusiv consumul de resurse energetice și apă facturate, după caz refacturate, ce corespund instituțiilor și/sau autorităților publice vizate. Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice asigură definirea corectă a părții din clădire utilizată de instituții și/sau autorități publice în subsistemul informațional SIME, în vederea aprecierii obiective a performanței energetice și a consumului de resurse de apă al acesteia.

(9) Obligațiile de raportare și cele de transmitere a datelor în cadrul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice și al subsistemelor informaționale care fac parte din acesta nu se aplică cu privire la datele care sunt disponibile în alte sisteme și resurse informaționale și pot fi consumate sau furnizate prin intermediul platformei de interoperabilitate (MConnect).

(10) Guvernul, cu referire la rolul exemplar al clădirilor publice în utilizarea eficientă a resurselor energetice, după cum este stabilit în art. 14, facilitează și promovează instalarea echipamentelor inteligente de măsurare a consumului de resurse energetice și apă, în cadrul proiectelor de implementare a măsurilor de eficiență energetică finanțate sau cofinanțate din bugetul de stat, în cadrul proiectelor și/sau programelor sprijinite financiar de partenerii de dezvoltare, precum și în cadrul altor mecanisme și instrumente de finanțare a măsurilor de eficiență energetică.

(11) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice promovează subsistemul informațional SIME în rândul asociațiilor în condominiu, în calitate de instrument de management energetic și platformă pentru analiza comparativă a performanței energetice a clădirilor din sectorul rezidențial.

(12) Autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice procesează informația colectată prin intermediul subsistemului informațional național în domeniul eficienței energetice și o utilizează în vederea raportării cu privire la realizarea Planului național integrat privind energia și clima și Strategiei sectoriale pentru renovarea fondului imobiliar național pe termen lung, precum și a altor documente de politici relevante.”

16. La articolul 14 alineatele (9) și (10), textul „1%” se substituie cu textul „3%”.

17. La articolul 15 alineatul (5), prima propoziție se completează cu textul „, în conformitate cu cerințele stabilite în anexa nr . 4”.

18. Articolul 16 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 16.** Evidența și măsurarea energiei electrice și a gazelor naturale

(1) Cantitățile de energie electrică și de gaze naturale furnizate consumatorilor se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare supuse controlului metrologic în condițiile Legii metrologiei nr. 19/2016. Echipamentele de măsurare puse la dispoziție pe piață și/sau în funcțiune trebuie să îndeplinească cerințele Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, aprobate de Guvern.

(2) Procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a energiei electrice și a gazelor naturale, precum și citirea indicațiilor acestora se efectuează în conformitate cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică, Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, actele normative de reglementare aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(3) În funcție de posibilitățile tehnice și economice în raport cu potențialele economii de energie, la consumatorii finali de energie electrică și de gaze naturale se instalează, în condițiile stabilite în legile sectoriale, echipamente de măsurare inteligente, la prețuri competitive, care reflectă consumul efectiv de energie al consumatorilor respectivi și care furnizează informații despre timpul efectiv de consum.

(4) Operatorii sistemelor de distribuție din sectorul electroenergetic și din cel al gazelor naturale instalează la consumatorii casnici echipamente de măsurare individuale după ce demonstrează eficiența economică a acestei măsuri și după aprobarea și includerea măsurii respective de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică în planurile investiționale ale operatorilor. La efectuarea analizei cost-beneficiu se va asigura evaluarea economică a tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață, sistemul electroenergetic și pentru consumatorii individuali.

(5) În cazul în care se instalează echipamente de măsurare inteligente, suplimentar cerințelor stabilite în Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și în Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, se vor respecta următoarele condiții:

a) echipamentele de măsurare inteligente trebuie să ofere consumatorilor finali informații privind timpul efectiv de consum, iar la stabilirea cerințelor minime față de echipamentele de măsurare inteligente și a obligațiilor impuse

participanților de pe piață cu privire la instalarea acestora trebuie să fie luate în considerare, în special, obiectivele de eficiență energetică și beneficiile pe care le oferă echipamentele de măsurare inteligente consumatorilor finali;

b) trebuie să fie asigurată securitatea echipamentelor de măsurare inteligente și a datelor comunicate, cu respectarea prevederilor Legii nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal;

c) la solicitarea consumatorului final de energie electrică, echipamentul de măsurare inteligent trebuie să asigure posibilitatea de măsurare a energiei electrice livrate în rețea de către consumatorul final;

d) la solicitarea consumatorilor finali, datele înregistrate de echipamentele de măsurare inteligente, cu citire la distanță în funcțiune, trebuie să fie comunicate acestora sau unei părți terțe, care acționează în numele consumatorilor finali, într-un format ușor de înțeles;

e) în faza instalării echipamentelor de măsurare inteligente, consumatorilor finali trebuie să li se ofere informațiile și asistența corespunzătoare privind potențialul deplin al echipamentelor de măsurare inteligente în ceea ce privește gestionarea și monitorizarea consumului de energie.”

19. Se completează cu articolele 16¹-16³ cu următorul cuprins:

„**Articolul 16¹.** Evidența și măsurarea energiei termice furnizate pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și răcirii

(1) Cantitățile de energie termică și de răcire furnizate consumatorilor se măsoară prin intermediul echipamentelor de măsurare supuse controlului metrologic în condițiile Legii metrologiei nr. 19/2016. Echipamentele de măsurare puse la dispoziție pe piață și/sau în funcțiune trebuie să îndeplinească cerințele Reglementării tehnice privind punerea la dispoziție pe piață a mijloacelor de măsurare, aprobate de Guvern.

(2) Procurarea, instalarea, sigilarea, verificarea metrologică, întreținerea, repararea și înlocuirea echipamentelor de măsurare a energiei termice furnizate consumatorilor pentru încălzire și/ sau prepararea apei calde menajere sau răcirii, precum și citirea indicațiilor acestora se efectuează în conformitate cu Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică, Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, actele normative de reglementare aprobate de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică.

(3) Energia termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau răcirea, livrată în cadrul unui sistem de alimentare centralizată cu energie termică sau sistem centralizat de răcire, este contorizată cu echipamente de măsurare care reflectă în mod corect consumul real de energie. Costurile sunt suportate de consumatorii finali sau de distribuitor în corespundere cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

(4) În cazul în care furnizarea energiei termice pentru încălzire și/sau pentru prepararea apei calde menajere sau răcirea unei clădiri este asigurată de o sursă de producere ce deservește mai multe clădiri ori este furnizată de sistemul de

alimentare centralizată cu energie termică sau sistemul centralizat de răcire, în punctul de delimitare a instalațiilor de utilizare a energiei termice sau de răcire, stabilit în conformitate cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, se instalează un echipament de măsurare a energiei termice furnizate pentru încălzire, pentru prepararea apei calde menajere și răcire.

Articolul 16². Subcontorizarea și repartizarea costurilor cu furnizarea energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau răcirii

(1) În clădirile cu mai multe apartamente și în clădirile mixte, în sensul Legii nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, dotate cu o sursă centrală de furnizare a energiei termice pentru încălzire și/sau pentru prepararea apei calde menajere sau de răcire, sau alimentate de sisteme de alimentare centralizată cu energie termică sau sisteme centralizate de răcire, se instalează echipamente de măsurare pentru a măsura consumul de energie termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau răcire, individual pentru fiecare unitate a clădirii, în cazul în care acest lucru este posibil din punct de vedere tehnic și este justificat economic.

(2) În cazul în care instalarea echipamentelor de măsurare individuale pentru fiecare unitate de clădire, în sensul Legii nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este justificată din punct de vedere economic, se utilizează repartitoare individuale de costuri destinate măsurării consumului de energie termică la fiecare corp de încălzire în parte, după cum prevede Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și în condițiile în care se demonstrează eficiența instalării repartitoarelor din punct de vedere economic.

(3) Prin derogare de la alin. (1) și (2), în condițiile în care, în clădirile de locuit cu mai multe apartamente, instalarea echipamentelor de măsurare individuale sau a repartitoarelor individuale de costuri nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este justificată din punct de vedere economic, repartizarea între apartamentele din clădire a cantității de energie termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau răcire se va efectua în conformitate cu o metodologie aprobată de Guvern. Criteriile generale, metodologia și/sau procedurile pentru a determina fezabilitatea tehnică și rentabilitatea măsurii de instalare a echipamentelor de măsurare inteligente sau a repartitoarelor de costuri sunt stabilite în mod clar și publicate de organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energeticii.

(4) În cazul clădirilor de locuit noi cu mai multe apartamente sau în unitățile noi cu destinație locativă ale unor clădiri cu destinație mixtă, care sunt dotate cu o sursă centrală de producere a apei calde menajere sau sunt alimentate cu energie termică pentru prepararea apei calde menajere de la sistemul alimentare centralizată cu energie termică, antreprenorii care construiesc respectivele clădiri sau unități de clădiri noi instalează echipamente de măsurare individuale pentru apa caldă menajeră (apometre) per apartament, prin derogare de la alin. (1) și (2).

(5) În cazul clădirilor cu mai multe apartamente sau al clădirilor cu destinație mixtă care sunt alimentate de la sistemul de alimentare centralizată cu energie termică sau sistemul centralizat de răcire sau unde sursele centrale sau individuale proprii de încălzire sau răcire sunt predominante, Guvernul elaborează și aprobă o metodologie privind repartizarea costurilor pentru furnizarea energiei termice pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și pentru răcire, între toți consumatorii, cu scopul de a asigura estimarea consumului individual în mod transparent, obiectiv și corect, și care va viza:

- a) apă caldă menajeră;
- b) energie termică distribuită de sistemul colectiv de alimentare cu energie termică al clădirii și în scopul încălzirii spațiilor comune;
- c) încălzirea și/sau răcirea apartamentelor.

(6) Prin derogare de la prevederile alin. (1)-(3), Guvernul poate promova soluțiile individuale, per apartament/locuință, de măsurare a energiei termice furnizate pentru încălzire, a apei calde menajere, a răcirii, în conformitate cu prevederile Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și Legea nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor.

Articolul 16³. Citirea la distanță a echipamentelor de măsurare și repartitoarelor de costuri

(1) Echipamentele de măsurare și repartitoare de costuri noi, instalate la consumatorul final în conformitate cu prevederile art. 16¹ și 16², includ posibilitatea tehnică de citire la distanță.

(2) Echipamentele de măsurare și repartitoare de costuri care nu pot fi citite la distanță, dar care au fost deja instalate sunt adaptate citirii la distanță sau înlocuite cu aparate ce pot fi citite la distanță, în condițiile în care este demonstrat că măsura este eficientă din punctul de vedere al costurilor.”

20. Articolul 17 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 17.** Facturarea și accesul la informațiile privind consumul de energie electrică și gaze naturale

(1) În cazul în care consumatorul final nu are un echipament de măsurare inteligent, în sensul Legii nr. 107/2016 cu privire la energia electrică și Legii nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale, furnizorul de energie electrică și/sau gaze naturale trimite consumatorului final facturi cuprinzând informații corecte, bazate de valorile consumului real, în conformitate cu prezenta lege și prevederile legislației sectoriale menționate *supra*.

(2) Factura de plată emisă consumatorului final de către furnizor conține, în mod obligatoriu, informații cu privire la:

- a) comparațiile dintre consumul actual de energie și consumul corespunzător al consumatorului final din aceeași perioadă a anului precedent, preferabil sub formă grafică;

- b) datele de contact ale autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, inclusiv paginile web oficiale de unde pot fi

obținute informații privind măsurile de eficiență energetică disponibile, profilurile comparative ale consumatorilor finali și specificațiile tehnice obiective privind instalațiile, utilajele și/sau echipamentele energetice.

(3) Suplimentar, cel puțin o dată pe an, prin intermediul facturii, furnizorul pune la dispoziția consumatorului final informații comparative cu privire la consumul acestuia și consumul mediu de energie per persoană sau gospodărie (loc de consum), normalizat sau etalonat, din aceeași categorie de consum, prezentate într-o formă clară și ușor de înțeles. Pentru consumatorii casnici se vor distinge consum mediu urban și rural.

(4) În măsura în care sunt disponibile informațiile cu privire la consumul de energie, la cererea consumatorului final, furnizorul este obligat să ofere prestatorului de servicii energetice, desemnat de către consumatorul final, informații cu privire la facturile la energie și consumul anterior al acestuia.

(5) În cazul în care la consumatorii finali sunt instalate echipamente de măsurare inteligente, cu citire la distanță în funcțiune, operatorii sistemelor de transport, de distribuție oferă consumatorilor respectivi, la cerere, posibilitatea de a accesa informații suplimentare referitoare la consumul anterior, care permit o autoverificare detaliată. Aceste informații suplimentare privind consumul anterior vor include:

a) informații cumulative pentru cel puțin ultimii 3 ani sau pentru perioada de la începutul contractului de furnizare, dacă aceasta din urmă este mai mică. Informațiile cumulative vor corespunde intervalelor de timp pentru care au fost emise facturile de plată;

b) informații detaliate în funcție de timpul de utilizare pentru fiecare zi, săptămână, lună și an. Aceste informații pot fi puse la dispoziția consumatorilor finali respectivi, prin intermediul internetului sau al interfeței echipamentelor de măsurare, pentru perioada de cel puțin 24 de luni anterioare sau pentru perioada de la începutul contractului de furnizare, dacă aceasta din urmă este mai mică.”

21. Se completează cu articolele 17¹-17³ cu următorul cuprins:

„**Articolul 17¹.** Facturarea și accesul la informații privind consumul de energie termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și răcire

(1) În situațiile unde sunt instalate echipamente de măsurare sau repartitoare de costuri, furnizorul își bazează factura și informațiile aferente pe consumul real și corect înregistrat sau pe citirea repartitoarelor de costuri, în conformitate cu anexa nr. 8. Această prevedere se aplică în cazul tuturor consumatorilor finali de energie, precum sunt persoanele fizice sau juridice care procură energia termică sau răcirea pentru propriile necesități sau persoanele fizice sau juridice care utilizează o clădire individuală, o unitate/apartament într-o clădire cu mai multe apartamente sau într-o clădire cu destinație mixtă, care consumă energia termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și răcire dintr-o sursă centrală, inclusiv sistem de alimentare centralizată cu energie termică sau sistem

centralizat de răcire, și care nu au contract direct sau individual cu un furnizor de energie.

(2) În condițiile în care furnizorul și consumatorul final convin astfel, consumatorul final poate să citească de sine-stătător datele cu privire la consum de pe echipamentul de măsurare și să le transmită furnizorului, cu excepția subcontorizării consumului cu ajutorul repartitoarelor de costuri, conform art. 16².

(3) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și de răcire au obligația, în cazul în care este disponibilă informația istorică privind consumul sau de citire a repartitoarelor de costuri la consumatorii finali, să o facă disponibilă unui furnizor de servicii energetice, la cererea consumatorului final.

(4) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și de răcire au obligația să ofere consumatorilor finali opțiunea de facturare electronică, inclusiv a datelor informative aferente.

(5) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere și de răcire au obligația să ofere consumatorilor finali informații clare, ușor de înțeles, în conformitate cu pct. 3 din anexa nr. 8.

Articolul 17². Accesul la informații privind măsurarea și facturarea consumului de energie electrică și gaze naturale

Furnizorii de energie electrică și de gaze naturale sunt obligați să ofere consumatorilor finali factura de plată și informații referitoare la datele de consum fără perceperea unor plăți suplimentare.

Articolul 17³. Costul accesului la informații privind măsurarea și facturarea consumului de energie termică furnizată pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau de răcire

(1) Furnizorii de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau răcire vor furniza factura și informațiile aferente consumatorilor finali și vor asigura accesul acestora la datele lor de consum în mod gratuit.

(2) Repartizarea costurilor aferente prezentării informațiilor privind facturarea pentru consumul individual de energie termică pentru încălzire și/sau prepararea apei calde menajere sau de răcire, în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și în clădirile cu destinație mixtă, administrate în conformitate cu Legea nr. 75/2015 cu privire la locuințe, se efectuează fără obținere de profit. Costurile justificate care rezultă din atribuirea acestei funcții unei părți terțe și care acoperă măsurarea, repartizarea și facturarea consumului individual efectiv în clădirile de locuit cu mai multe apartamente și/sau în clădirile cu destinație mixtă sunt puse pe seama consumatorilor finali.”

22. Se completează cu articolul 18¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 18¹.** Aspecte privind eficiența energetică în sectorul transporturi și de promovare a vehiculelor electrice

(1) Guvernul promovează e-mobilitatea și utilizarea vehiculelor electrice prin:

a) extinderea facilităților fiscale și scutirilor de taxe existente, precum și dezvoltarea de noi politici de încurajare a mobilității individuale prietenoase mediului;

b) dezvoltarea și implementarea programelor de reînnoire a parcului auto existent prin substituirea vehiculelor cu motoare cu ardere internă cu vehicule electrice, precum și de extindere a infrastructurii publice de încărcare cu energie electrică;

c) stabilirea cerințelor minime privind integrarea infrastructurii de alimentare a vehiculelor electrice în clădirile de locuit cu multe apartamente, atât pentru clădirile noi, cât și la renovarea majoră a acestora, în clădirile publice și cele aferente sectorului de prestări servicii;

d) promovarea vehiculelor electrice prin dotarea acestora cu plăci de înmatriculare cu fond de culoare albă și simboluri de culoare verde.

(2) Autoritățile administrației publice locale promovează e-mobilitatea și utilizarea vehiculelor electrice prin implementarea măsurilor la nivel local, în conformitate cu propriile strategii de dezvoltare a sectorului, având ca element distinctiv al acestora plăcile de înmatriculare cu fond de culoare albă și simboluri de culoare verde. Autoritățile administrației publice locale asigură, prin politicile promovate, dezvoltarea infrastructurii de încărcare a vehiculelor electrice la nivel local.

(3) Agenția Servicii Publice prezintă semestrial, în termen de 30 de zile de la încheierea unui semestru, către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice următoarele informații relevante procesului de monitorizare a implementării Planului integrat privind energia și clima:

a) numărul vehiculelor electrice, pe categorii, înmatriculate în perioada de gestiune, precum și cumulativ;

b) numărul vehiculelor hibride, pe categorii, înmatriculate în perioada de gestiune, precum și cumulativ;

c) parcursul înregistrat în anul precedent de vehiculele electrice, pe categorii.”

23. Articolul 22:

la alineatul (4):

litera e) va avea următorul cuprins:

„e) elaborează, consultă cu publicul și aprobă Ghidul privind implementarea contractelor de performanță energetică”;

se completează cu litera g) cu următorul cuprins

„g) monitorizează piața serviciilor energetice și, în special, serviciile contractate de sectorul public, pentru a se asigura, în baza unei analize comparative, că prestatorii de servicii energetice oferă consumatorilor finali

servicii energetice de calitate la prețuri competitive”;

se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Guvernul, la inițiativa organului central de specialitate în domeniul energiei, elaborează și implementează programe de dezvoltare a sectorului serviciilor energetice, în special prin promovarea contractelor de performanță energetică.”

24. Articolul 23:

la alineatul (3), după cuvântul „elaborată” se introduce textul „, consultată public”;

alineatul (9) se completează cu următoarea propoziție:

„Atribuirea unui contract de achiziții se realizează prin aplicarea procedurii de dialog competitiv, iar criteriul de atribuire este oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere tehnico-economic.”;

la alineatul (11):

în prima propoziție, cuvintele „conform metodei economiilor contorizate” se substituie cu cuvintele „de beneficiar”;

în ultima propoziție, după textul „tarifului reglementat” se introduc cuvintele „pe durata perioadei contractuale”.

25. La articolul 24 alineatul (5), cuvintele „Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei” se substituie cu textul „Beneficiarul și/sau dezvoltatorul de proiect investițional”.

26. Articolul 26:

se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică promovează o politică de încurajare a operatorilor de sistem din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale de reducere a pierderilor și de implementare a programelor de investiții în infrastructură eficiente din punctul de vedere al costurilor și al economiilor de energie obținute, care ar ține de cont de eficiența energetică și flexibilitatea rețelei.

(6) Operatorii de sistem din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale:

a) evaluează continuu potențialul de eficiență energetică al rețelelor electrice și, respectiv, al rețelelor de gaze naturale, în special în ceea ce ține de livrarea energiei electrice, a gazelor naturale prin rețelele de transport și de distribuție, de gestiunea sarcinii și interoperabilitate, de racordarea la rețelele electrice și de gaze naturale a instalațiilor de producere a energiei, inclusiv posibilitățile de acces pentru microgeneratoarele de energie, și prezintă un raport și un calendar al implementării măsurilor justificate economic Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, organului central de specialitate în domeniul energiei și autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, o dată la fiecare 4 ani;

b) identifică măsuri și investiții concrete, justificate economic, care se impun a fi realizate pentru îmbunătățirea eficienței energetice la rețelele electrice și de gaze naturale și prezintă Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică o evaluare a costurilor și a beneficiilor asociate implementării măsurilor și investițiilor identificate în acest sens, cu includerea ulterioară a acestora în planurile de dezvoltare și în planurile de investiții;

c) raportează cu privire la măsurile de eficiență energetică implementate în cadrul infrastructurii gestionate, în conformitate cu obligația de raportare instituită la art. 13¹ alin. (3) lit. b) și c), prin intermediul subsistemului informațional de monitorizare și verificare a economiilor de energie SIMVE.”

27. La articolul 28:

alineatul (5) se abrogă;

la alineatul (6), textul „art. 30 alin. (13)” se substituie cu textul „art. 26 alin. (5) și (6)”.

28. La articolul 30, alineatele (5) și (7) se abrogă.

29. Subpunctul 3) din notele la anexa nr. 1 va avea următorul cuprins:

„3) Aplicabil în cazul în care economiile de energie sunt calculate ca energie primară prin intermediul unei abordări ascendente bazate pe consumul de energie finală. Pentru economiile de energie electrică în kWh, se aplică un coeficient stabilit printr-o metodologie transparentă, în funcție de circumstanțele naționale care afectează consumul de energie primară, pentru a se asigura un calcul exact al economiilor reale. Circumstanțele respective sunt justificate, verificabile și bazate pe criterii obiective și nediscriminatorii. Pentru economiile de energie electrică în kWh, poate fi aplicat un coeficient implicit de 2,1 sau se poate decide stabilirea unui coeficient diferit, cu condiția ca acesta să poată fi justificat. Atunci când se procedează astfel, se va lua în considerare mixul energetic al Republicii Moldova inclus în planurile integrate privind energia și clima, care se notifică Secretariatului Comunității Energetice.”

30. Anexa nr. 2 va avea următorul cuprins:

„Anexa nr. 2

**Metode și principii comune de calcul al impactului schemelor
de obligații în materie de eficiență energetică
și al altor măsuri de politică în temeiul art. 8**

1. Metodele de calcul al economiilor de energie în sensul art.8

Pentru calcularea economiilor de energie poate fi utilizată una sau mai multe dintre următoarele metode:

a) economii preconizate, prin referire la rezultatele îmbunătățirilor energetice anterioare monitorizate independent în instalații similare. Abordarea generică este denumită „ex ante”;

b) economii contorizate, în cazul cărora economiile rezultate în urma aplicării unei măsuri sau a unui pachet de măsuri sunt stabilite prin înregistrarea reducerii efective a energiei utilizate, ținând seama în mod corespunzător de factori precum aditionalitatea, ocuparea, nivelurile de producție și condițiile meteorologice care pot afecta consumul. Abordarea generică este denumită „ex post”;

c) economii ponderate, în cazul cărora sunt utilizate estimări tehnice ale economiilor. Această abordare este utilizată doar în cazul în care determinarea unor date strict măsurate pentru o instalație specifică este dificilă sau mult prea costisitoare, de exemplu înlocuirea unui compresor sau a unui motor electric cu o valoare nominală în kWh diferită de cea pentru care au fost măsurate informații independente privind economiile de energie, sau în cazul în care estimările respective se realizează pe baza metodologiilor și standardelor de referință stabilite la nivel național de experți calificați sau acreditați care sunt independenți față de părțile obligate implicate;

d) economii de energie estimate prin sondaj, în cazul cărora este determinat răspunsul consumatorilor la recomandări, la campaniile de informare, la schemele de etichetare sau de certificare sau la contorizarea inteligentă. Această abordare este utilizată doar pentru economiile de energie rezultate în urma modificării comportamentului consumatorilor. Ea nu poate fi utilizată pentru economii rezultate din introducerea unor măsuri concrete.

2. La stabilirea economiilor de energie pentru o măsură de eficiență energetică în scopul implementării art. 8, se aplică următoarele principii:

a) economiile trebuie să fie vădit suplimentare față de cele care s-ar fi produs oricum și în absența activității părților obligate. Pentru a stabili economiile care pot fi declarate ca suplimentare, se ia în considerare modul în care ar evolua utilizarea energiei și cererea de energie în absența măsurii de politică în cauză, ținând cont cel puțin de factorii următori: tendințele consumului de energie, modificările survenite în comportamentul consumatorilor, progresul tehnologic și schimbările generate de alte măsuri puse în aplicare la nivel național;

b) economiile rezultate din punerea în aplicare a legislației sunt considerate economii care s-ar fi produs oricum și, prin urmare, nu sunt declarate ca economii de energie în sensul art. 7 alin. (1). Cu titlu de derogare de la respectiva cerință, economiile legate de renovarea clădirilor existente pot fi declarate ca economii de energie în sensul articolului 7¹, cu condiția îndeplinirii cerinței de relevanță menționate la pct. 3 lit. (h). Economii care rezultă din punerea în aplicare a cerințelor naționale minime stabilite pentru clădirile noi înainte de adoptarea Legii nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor pot fi declarate ca economii de energie în sensul art. 7¹, cu condiția îndeplinirii cerinței de relevanță

menționate la pct. 3 lit. h) și cu condiția ca economiile respective să fi fost notificate în planurile de acțiune naționale privind eficiența energetică;

c) se poate ține cont doar de economiile care depășesc următoarele niveluri:

(i) standardele de performanță privind emisiile pentru noile autoturisme și noile vehicule utilitare ușoare;

(ii) cerințele privind eliminarea de pe piață a anumitor produse cu impact energetic în urma implementării măsurilor de punere în aplicare a Legii nr. 151/2014 privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor cu impact energetic;

d) sunt permise politici în scopul încurajării unor niveluri mai ridicate de eficiență energetică a produselor, a echipamentelor, a sistemelor de transport, a vehiculelor și combustibililor, a clădirilor și a elementelor de clădiri, a proceselor și a piețelor;

e) măsurile care promovează instalarea unor tehnologii la scară mică de obținere a energiei din surse regenerabile pe sau în clădiri pot fi eligibile spre a fi luate în considerare pentru realizarea economiilor de energie obligatorii în temeiul art. 7¹, cu condiția să genereze economii de energie care să poată fi verificate și contorizate sau estimate. Economii de energie se calculează cu respectarea cerințelor din prezenta anexă;

f) în cazul politicilor care accelerează adoptarea unor produse și vehicule mai eficiente, se poate ține cont pe deplin de economiile aferente acestora, cu condiția să se demonstreze că o astfel de adoptare are loc înainte de expirarea duratei de viață medii anticipate a produsului sau a vehiculului ori înainte de înlocuirea normală a produsului sau a vehiculului și cu condiția ca economiile să fie declarate doar pentru perioada care se încheie la expirarea duratei de viață medii anticipate a produsului sau a vehiculului care urmează să fie înlocuit;

g) atunci când promovează adoptarea de măsuri vizând eficiența energetică, se asigură faptul că, acolo unde este cazul, sunt menținute standardele de calitate pentru produse, pentru servicii și pentru introducerea măsurilor sau că sunt introduse asemenea standarde în cazul în care nu există;

h) pentru a ține seama de variațiile climatice dintre regiuni, se pot ajusta economiile la o valoare standard sau se stabilesc economii de energie diferite în funcție de variațiile de temperatură dintre regiuni;

i) calcularea economiilor de energie trebuie să țină seama de durata de viață a măsurilor și de rata cu care economiile se diminuează odată cu trecerea timpului. Respectivul calcul se face prin contabilizarea economiilor pe care le va realiza fiecare acțiune individuală în perioada dintre data punerii sale în aplicare și 31 decembrie 2020 sau, după caz, 31 decembrie 2030. Alternativ, poate fi adoptată o altă metodă, preconizată să obțină cel puțin aceeași cantitate totală de economii. Atunci când utilizează alte metode, se asigură faptul că valoarea totală a economiilor de energie calculată pe baza acestor metode diferite nu depășește valoarea economiilor de energie care ar fi rezultat din calculul lor în momentul

contabilizării economiilor pe care le va realiza fiecare acțiune individuală în perioada dintre data punerii sale în aplicare și 31 decembrie 2020 sau, după caz, 31 decembrie 2030. Guvernul va descrie în detaliu, în planurile integrate pentru energie și climă, celelalte metode și dispozițiile aplicate pentru a asigura respectarea cerinței obligatorii de calculare.

3. Guvernul se asigură că sunt îndeplinite următoarele cerințe pentru măsurile de politică luate în temeiul art. 8:

a) măsurile de politică și acțiunile individuale generează economii de energie verificabile la nivelul utilizării finale;

b) responsabilitatea fiecărei părți participante, părți mandatate sau autorități publice de punere în aplicare, după caz, este clar definită;

c) economiile de energie care sunt obținute sau urmează a fi obținute sunt determinate într-un mod transparent;

d) cantitatea obligatorie de economii de energie sau care urmează a fi obținută prin măsura de politică este exprimată în termeni de consum de energie primară sau finală, utilizând factorii de conversie prevăzuți în anexa I;

e) trebuie prezentat un raport anual privind economiile de energie realizate de părțile obligate și de instituțiile publice de punere în aplicare, care să fie pus la dispoziția publicului, precum și datele privind tendința anuală a economiilor de energie;

f) monitorizarea rezultatelor și luarea de măsuri adecvate în cazul în care progresele nu sunt satisfăcătoare;

g) economiile de energie generate de o acțiune individuală sunt declarate doar de o singură parte;

h) se demonstrează că activitățile părții obligate sau ale instituțiilor publice de punere în aplicare au contribuit în mod esențial la realizarea economiilor de energie declarate.

4. La determinarea economiilor de energie obținute în urma măsurilor de politică legate de impozitare introduse în temeiul art. 8, se aplică următoarele principii:

a) se ține cont doar de economiile de energie obținute în urma măsurilor de impozitare care depășesc nivelurile minime de impozitare aplicabile combustibililor;

b) datele privind elasticitatea cererii în funcție de preț pentru calcularea impactului măsurilor de impozitare (a energiei) trebuie să reflecte capacitatea de reacție a cererii de energie la schimbările de preț și sunt estimate pe baza unor surse de date oficiale recente și reprezentative;

c) economiile de energie generate de instrumente însoțitoare ale politicii în materie de impozitare, inclusiv stimulentele fiscale sau plata către un fond, sunt contabilizate separat.

5. Notificarea metodologiei

Guvernul notifică Secretariatului Comunității Energetice metodologia detaliată propusă pentru operarea schemelor de obligații în materie de eficiență energetică și a măsurilor alternative menționate la art. 8. Cu excepția cazului impozitării, notificarea include detalii privind:

- a) nivelul economiilor de energie obligatorii în temeiul art. 7¹ sau al economiilor preconizate ce urmează a fi realizate pe întreaga perioadă cuprinsă între 1 ianuarie 2024 și 31 decembrie 2030;
- b) părțile obligate sau instituțiile publice de punere în aplicare;
- c) sectoarele-țintă;
- d) măsurile de politică și acțiunile individuale, inclusiv cantitatea totală preconizată de economii cumulate de energie pentru fiecare măsură;
- e) durata perioadei de obligații pentru schema de obligații în materie de eficiență energetică;
- f) acțiunile prevăzute de măsura de politică;
- g) metodologia de calcul, inclusiv modalitățile de stabilire a aditionalității și a pertinentei, precum și metodologiile și valorile de referință care sunt folosite pentru economiile preconizate și ponderate;
- h) durata de viață a măsurilor și modul de calcul al acestora sau pe ce se fundamentează aceasta;
- i) abordarea aleasă pentru tratarea problemei variațiilor climatice în cadrul statului membru;
- j) sistemele de monitorizare și de verificare a măsurilor în temeiul art. 7¹ și 8 și modul în care este asigurată independența acestora față de părțile obligate;
- k) în cazul impozitării:
  - (i) sectoarele-țintă și segmentul de contribuabili;
  - (ii) autoritatea publică de punere în aplicare;
  - (iii) economiile preconizate a fi realizate;
  - (iv) durata măsurii de impozitare;
  - (v) metodologia de calcul, inclusiv elasticitățile cererii în funcție de preț utilizată și modul în care au fost stabilite acestea.”

31. În anexa nr. 7:

la punctul 1, propoziția introductivă va avea următorul cuprins:

„Rapoartele anuale elaborate în conformitate cu art. 6 alin. (4) constituie baza pentru monitorizarea progresului realizat în legătură cu îndeplinirea obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice, stabilite în conformitate cu prezenta lege, și includ, în mod obligatoriu, dar fără a se limita, o estimare a următorilor indicatori pentru anul care precedă ultimul an încheiat:”;

punctul 3 va avea următorul cuprins:

„3. Primul raport trebuie să includă, de asemenea, descrierea obiectivelor naționale menționate la art. 7¹ alin. (1) și (2).”;

la punctul 4, textul „art. 6 alin. (5)” se substituie cu textul „art. 6 alin. (4)”;

partea a 2-a se abrogă.

32. Se completează cu anexa nr. 8 cu următorul cuprins:

„Anexa nr. 8

**Cerințe minime pentru informații de facturare
și consum pentru încălzire, apă caldă menajeră, răcire**

1. Facturarea pe baza consumului real sau a citirilor repartitoarelor de costuri

Pentru a permite consumatorilor finali să-și regleze propriul consum de energie, facturarea se va efectua pe baza consumului real sau a citirilor repartitoarelor de costuri cel puțin o dată pe an.

2. Frecvența minimă de prezentare a informațiilor de facturare sau despre consum

Începând cu 30 octombrie 2023, în cazul în care au fost instalate echipamente de măsurare cu citire la distanță sau repartitoare de costuri, informațiile de facturare sau de consum bazate pe consumul real sau citirile repartitoarelor vor fi furnizate consumatorilor finali cel puțin trimestrial, la cerere sau în cazul în care consumatorii finali au ales să primească facturare electronică, sau altfel de două ori pe an.

De la 1 ianuarie 2025, în cazul în care au fost instalate echipamente de măsurare cu citire la distanță sau repartitoare de costuri, informațiile de facturare sau de consum bazate pe consumul real sau citirile repartitoarelor sunt furnizate consumatorilor finali cel puțin lunar. De asemenea, informațiile pot fi puse la dispoziție prin internet și pot fi actualizate cât de des permit dispozitivele și echipamentele de măsurare utilizate. Încălzirea și răcirea pot fi exceptate de la această cerință în afara sezonului de încălzire/răcire.

Dacă Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării prevede astfel, informațiile de facturare sau de consum bazate pe consumul real înregistrat de echipamentele de măsurare cu citire la distanță sunt transmise administratorului fondului locativ respectiv.

3. Informații minime incluse în factură

Următoarele informații sunt puse la dispoziția consumatorilor finali în formă clară și lizibilă în/sau împreună cu facturile lor, în cazul în care acestea se bazează pe consumul real sau pe citirile repartitoare de costuri:

a) tarifele actuale și consumul real de energie sau costul total al energiei termice și citirile repartitoarelor de costuri;

b) informații despre mixul de combustibil utilizat și emisiile anuale de gaze cu efect de seră aferente, inclusiv pentru consumatorii finali alimentați prin sistem de alimentare centralizată cu energie termică sau sistem centralizat de răcire urbană și o descriere a taxelor și tarifelor aplicate. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică poate decide asupra aplicării cerinței de a furniza

informații despre emisiile de gaze cu efect de seră pentru a include doar alimentările din sistemele de alimentare centralizată cu energie termică cu o putere termică nominală totală care depășește 20 MW;

c) comparații între consumul curent de energie al consumatorilor finali cu consumul pentru aceeași perioadă a anului precedent, sub formă grafică, cu aplicarea corecțiilor climatice pentru încălzire și răcire;

d) informații de contact pentru organizațiile consumatorilor finali, agențiile energetice sau organisme similare, inclusiv paginile web oficiale, de la care se pot obține informații despre măsurile de îmbunătățire a eficienței energetice disponibile, profilurile comparative ale consumatorilor finali și specificațiile tehnice obiective pentru echipamentele care consumă energie;

e) informații despre procedurile de reclamații aferente sau mecanismele alternative de soluționare a litigiilor, după caz;

f) comparații cu un consumator final mediu normalizat sau evaluat de referință din aceeași categorie de consumatori. În cazul facturilor electronice, astfel de comparații pot fi, în schimb, disponibile online și indicate în cadrul facturilor.

Facturile care nu se bazează pe consumul real sau citirile repartitorului de costuri conțin o explicație clară a modului în care a fost calculată suma stabilită în factură și cel puțin informațiile menționate la lit. (d) și (e).”

Art. II. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Guvernul:

a) în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

- va actualiza Programul cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate, prevăzut la art. 14 alin. (5);

- va aproba conceptul și Regulamentul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice;

b) în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi:

- va prezenta Parlamentului propuneri privind aducerea legislației în concordanță cu prezenta lege;

- va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;

- va aproba actele normative necesare în vederea implementării prezentei legi.

(2) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare, va aduce actele sale normative de reglementare în concordanță cu prezenta lege.

(3) Primul Plan național integrat privind energia și clima, conform prevederii de la art. 6 alin. (1), este aprobat până la 30 iunie 2024, vizează perioada de până în anul 2030 și va determina contribuția Republicii Moldova la consumul final și primar de energie al Comunității Energetice pentru anul 2030. Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică

respectiva contribuție, ca și traiectorie indicativă, Secretariatului Comunității Energetice.

(4) În vederea implementării obligațiilor referitoare la economiile de energie, conform art. 7¹:

a) perioada pentru care are loc calculul cantității totale cumulate a economiilor de energie, în sensul art. 7¹, alin. (1), este 1 ianuarie 2024 – 31 decembrie 2030;

b) în sensul art. 7² alin. (2), calculul cantității de energie ce urmează a fi economisită până la 31 decembrie 2030 se face ținând seama de obligația realizării în fiecare an de noi economii de energie echivalente cu minimum 0,8% din valoarea medie a consumului final de energie înregistrat între 1 ianuarie 2019 și 1 ianuarie 2022;

c) în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a legii, organul central de specialitate în domeniul energiei, cu sprijinul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, elaborează și prezintă Secretariatului Comunității Energetice o notificare cu privire la implementarea obligației privind economiile de energie pentru perioada 2024-2030, în sensul art. 7¹, și o publică pe paginile sale web oficiale.

(5) Următoarea evaluare a potențialului de creștere a eficienței energetice în ansamblu pe economie, în conformitate cu prevederile de la art. 12 alin. (1) lit. 1), va fi efectuată, prezentată organului central de specialitate în domeniul energiei și publicată pe pagina web oficială a autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, până la 31 iunie 2024.

(6) În vederea operaționalizării subsistemului informațional de monitorizare a economiilor de energie SIMVE, în sensul art. 13¹ alin. (2)-(4):

a) autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, în termen de 2 luni de la intrarea în vigoare a Regulamentului Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice, va crea și va oferi profiluri de utilizator, cu drepturi de acces relevante fiecărui dintre aceștia, în subsistemul informațional SIMVE;

b) primul termen de raportare a măsurilor de eficiență energetică implementate de părțile menționate în art. 13¹ alin. (3) este 31 martie 2024.

(7) În vederea operaționalizării subsistemului informațional de management energetic SIME, în sensul art. 13¹ alin. (4) și (5):

a) autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, cu suportul Agenției Proprietății Publice, furnizorilor/distribuitoarelor de resurse energetice, și apă, managerilor energetici locali, în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, stabilesc lista clădirilor publice și a clădirilor în care activează cel puțin o instituție sau autoritate publică, în vederea includerii ulterioare a acestora în subsistemul informațional SIME;

b) autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice, în termen de 12 luni de la intrarea în vigoare a legii, va

procura și/sau va dezvolta în cadrul Sistemului informațional național în domeniul eficienței energetice subsistemul informațional SIME, după caz cu participarea partenerilor de dezvoltare, cu luarea în considerare a bunelor practici, și va iniția procesul de populare a subsistemului informațional cu date necesare despre clădirile publice și clădirile în care activează instituții și autorități publice, asigurând schimbul de date cu resursele informaționale și, după caz, cu alte baze de date ale distribuitorilor și furnizorilor de energie și apă;

c) furnizorii și, după caz, distribuitorii de energie, operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, asigură transmiterea datelor lunare cu privire la consumurile de resurse energetice și apă, inclusiv costurile aferente, colectate în scopul facturării, către subsistemul informațional SIME, din momentul recepționării notificării autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice despre faptul că subsistemul informațional SIME este funcțional, dar nu mai târziu de 12 luni de la data intrării în vigoare a legii;

d) furnizorii și, după caz, distribuitorii de energie, operatorii care furnizează/prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, în termen de 4 luni de la data punerii în exploatare a subsistemului informațional SIME, asigură transmiterea datelor înregistrate lunar cu privire la consumurile de resurse energetice și apă, inclusiv costurile aferente, pentru clădirile publice și, după caz, clădirile în care activează instituții și/sau autorități publice, pentru întreaga perioadă începând cu 1 ianuarie 2018;

e) autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice elaborează, în coordonare cu organul central de specialitate în domeniul energiei, în termen de 18 luni de la data intrării în vigoare a legii, cu ulterioare actualizări la fiecare 3 ani, o analiză cost-beneficiu pentru măsura de instalare a echipamentelor de măsurare inteligente a consumului de resurse energetice și apă în clădirile publice, prin aplicarea unei abordări holistice de evaluare a economiilor energetice și celor monetare la prestatorii de servicii, la consumatorul final, precum și asupra sistemelor de alimentare cu resurse energetice și apă, în ansamblu. Prin derogare de la prevederile art. 13¹ alin. (7), Guvernul utilizează rezultatele analizei în vederea fundamentării unui program național de instalare accelerată a echipamentelor de măsurare inteligente în clădirile publice cu reflectarea detaliilor relevante și a impactului scontat în Planul național integrat privind energia și clima, precum și în planurile locale integrate privind energia și clima, la prima revizuire a acestora.

(8) Rata anuală de 3% de renovare a suprafețelor clădirilor din domeniul public al statului, încălzite și/sau răcite, în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate, în sensul art. 14 alin. (9) și (10), se aplică începând cu 1 ianuarie 2024.

(9) În vederea implementării obligațiilor cu privire la citirea la distanță a echipamentelor de măsurare și repartitoarelor de costuri, în sensul art. 16³:

a) obligația cu privire la instalarea echipamentelor de măsurare și repartitoarelor de costuri noi, în sensul art. 16³ alin. (1), intră în vigoare începând cu 30 octombrie 2023;

b) obligația cu privire la adaptarea citirii la distanță a repartitoarelor de costuri sau înlocuirii acestora cu unități de ce pot fi citite la distanță, în sensul art. 16³ alin. (2), urmează a fi implementată integral până la 1 ianuarie 2030.

(10) Primul plan local integrat privind energia și clima, în sensul art. 13, va fi elaborat și aprobat de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea până la 30 iunie 2025 și va viza perioada 2025-2030.

(11) În vederea implementării obligației de la art. 26 alin. (5) și (6):

a) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică elaborează, în termen de 4 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, în coordonare cu autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice și organul central de specialitate în domeniul energiei, un model al raportului și conținutul său indicativ, care vor fi utilizate de operatorii de sistem din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale;

b) operatorii de sistem din sectorul electroenergetic și al gazelor naturale vor elabora și vor prezenta, conform art. 26 alin. (6) lit. a), rapoartele de evaluare a potențialului de eficiență energetică al rețelelor electrice și, respectiv, al rețelelor de gaze naturale și calendarele de implementare a măsurilor justificate economic, până la 31 decembrie 2025 și ulterior la fiecare 4 ani.

Președintele Parlamentului

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul legii pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborare

Proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică a fost elaborat de Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărit

Proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la eficiența energetică, , are la bază necesitatea îmbunătățirii și consolidării cadrului juridic național cu incidență în domeniul eficienței energetice, care se răsfrânge asupra tuturor sectoarelor economiei naționale, în special cele de consum.

Proiectul își propune abordarea următoarelor probleme identificate la zi în domeniu, care de altfel justifică aprobarea acestuia:

- lipsa cadrului juridic pentru aprobarea țintelor naționale pe domeniul eficienței energetice, dar și al energiei regenerabile și GES pentru orizontul de timp 2030, precum și lipsa unei obligații de elaborare a unui plan național integrat privind energia și clima până în 2030, care ar lua locul planurilor naționale de acțiuni pentru eficiență energetică și Planului Național de acțiuni pentru energie din surse regenerabile;
- lipsa unor obligațiuni comune de reglementare a activităților din sectorul energetic în scopul protecției mediului și climei;
- lipsa unor obligații clare cu privire la economiile de energie primară și/sau finală a fi asigurată în deceniul actual;
- lipsa unei clarități cu privire la politicile de promovare și încurajare a economiilor de energie în noul deceniu, în special schema de obligații de eficiență energetică, măsurile alternative, etc;
- lipsa unui sistem informațional /instrument/ modern prin care informații și detalii cu privire la proiectele de eficiență energetică implementate în teren, în toate sectoarele economiei naționale dar mai cu seamă cele finanțate din mijloace bugetare sau din resurse mobilizate cu suportul Guvernului, sunt obținute și raportate la obiectivele naționale pe domeniu și angajamentele internaționale asumate;
- rolul sectorului clădirilor publice este încă slab perceput drept un sector-exemplu iar deținătorii/ gestionarii clădirilor publice nu sunt pe deplin încurajați să consume eficient resursele energetice;
- regulile privind contorizarea gazelor naturale, energiei electrice, încălzirii, de preparare a apei calde menajere, răcirii, sunt învechite și nu corespund întru totul situației și realităților din teren;
- obligațiile furnizorilor de resurse energetice în raport cu consumatorul final, pe marginea facturării consumului, precum și a informației prezentate acestuia, nu corespund întru totul situației din teren și nu prevăd o informare exhaustivă a consumatorului despre serviciile ce îi sunt oferite.

3. Descrierea gradului de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene

Consolidarea cadrului juridic național pe domeniu are loc prin transpunerea în legislația primară a *Directivei (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică*¹, după cum a fost adaptată prin *Decizia D/2021/14/MC-EnC a Consiliului Ministerial al Comunității Energetice*². De precizat că transpunerea și implementarea Directivei menționate supra este o obligație ce reiese din angajamentele Republicii Moldova în calitate de membru al Comunității Energetice în conformitate cu prevederile *Legii nr. 117 din 23.12.2009 pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul de constituire a Comunității Energetice*.

Directiva 2018/2002 privind eficiența energetică modifică *Directiva 2012/27/UE*, care a fost transpusă pe deplin și fidel în *Legea nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică*, este legea-cadru în domeniul eficienței energetice, actualmente în vigoare. Prin urmare, transpunerea versiunii revizuite a Directivei va lua forma unei „intervenții” la *Legea nr. 139/2018*. Tabelul de concordanță, care este parte componentă a pachetului aferent proiectului de lege, arată modul în care noile prevederi ale Directivei 2018/2002 sunt transpuse în vigoare *Legea 139/2018*.

Tot aici necesită a fi menționat faptul că *Directiva 2018/2002* face parte din pachetul legislativ al Comisiei Europene „Energie curată pentru toți Europeii”³, și include 8 acte legislative. Prin decizia Consiliului Ministerial din *D/2021/14/MC-EnC* din Noiembrie 2021, obligatorii în transpunere pentru Părțile Contractante au devenit 5 acte, în domeniul energiei regenerabile, guvernantei, energiei electrice și eficienței energetice.

Având în vedere angajamentele asumate de Republica Moldova prin aderarea la *Tratatul Comunității Energetice*, prin efectul *Legii nr. 117/2009*, Guvernul are obligația transunerii *Directivei (UE) 2018/2002 privind eficiența energetică*. Obligația de transpunere a survenit ca urmare a *Deciziei D/2021/14/MC-EnC a Consiliului Ministerial*, conform art. 2, alin (1) și transpunerea urma a fi finalizată până la 31 decembrie 2022.

4. Principalele prevederi ale proiectului de lege și evidențierea elementelor noi

Mai jos sunt listate o serie de problematici la care vine să răspundă prevederile proiectului de lege, și anume:

- ***Lipsa cadrului juridic pentru aprobarea țintelor naționale pe domeniul eficienței energetice***

Proiectul de lege stabilește obligația de estimare și aprobare, de Guvern, cu suportul organului central de specialitate în domeniul energiei, a țintelor/ obiectivelor naționale în domeniul eficienței energetice. Astfel, conform propunerilor formulate pentru art. 6, alin. (2), Planul național integrat privind energia și clima ar urma să stabilească și descrie obiectivele politicii de stat inclusiv în domeniul eficienței energetice, măsurile de politică în domeniul eficienței energetice pentru toate sectoarele economiei

1 Versiunea electronică a Directivei poate fi accesată pe platforma EURLEX - <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32018L2002>

2 Versiunea electronică a Decizie MC poate fi accesată pe pagina web a Secretariatului Comunității Energetice - https://docs.google.com/viewer?docex=1&url=https://www.energy-community.org/dam/jcr:c755f9db-f6e7-448c-9cf5-0a5f02113ae2/19thMCDDecision14_CEPII_30112021.pdf

3 „Clean energy for all Europeans package”, https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-strategy/clean-energy-all-europeans-package_en

naționale, inclusiv schema de obligații în domeniul eficienței energetice, ce urmează a fi implementate în perioada vizată în vederea atingerii obiectivelor stabilite.

În același timp, se propune ca art. 9 al Legii nr. 139/2018 să stipuleze că este de obligația organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și al mediului să elaboreze și promoveze Planul Național Integrat pentru Energie și Climă și să monitorizeze implementarea acestuia prin intermediul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice /AEE/ și, la necesitate, Agenția de Mediu.

Totodată, având în vedere că PNIEC va substitui Planul Național de Acțiuni în domeniul Eficienței Energetice (PNAEE), art. 6 al Legii nr. 139/2018 va fi revizuit astfel încât să facă referință la PNIEC și obligația elaborării acestui document de planificare.

- ***Lipsa obligației referitoare la noi economii de energie primară și/sau finală***

Se propune impunerea Guvernului a obligației de a întreprinde eforturile necesare pentru „generarea” unor economii noi de energie finală echivalente a minimum 0,8% din valoarea medie a consumului final de energie între 1 Ianuarie 2019 și 1 Ianuarie 2022. Totodată, proiectul de lege va stabili (în baza Directivei) care măsuri de eficiență energetică trebuie considerate la stabilirea obiectivului/ obligațiilor de economii de energie, și anume:

- a) cantitatea economiilor de energie realizate în sectoarele de producere, de transport și de distribuție a energiei, inclusiv în sistemul de alimentare centralizată cu energie termică și de răcire, obținute ca urmare a:
    - dezvoltării infrastructurii eficiente de alimentare cu energie termică și de răcire și/sau a dezvoltării cogenerării de înaltă eficiență și a încălzirii și răcirii cu căldură reziduală și surse regenerabile de energie, în condițiile stabilite de Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării ;
    - reabilitării substanțiale a unei centrale termice existente, cu o putere termică totală mai mare de 20 MW, și ca urmare a conversiei acesteia într-o instalație de cogenerare de înaltă eficiență;
    - implementării măsurilor stabilite la art. 24 alin. (3) și alin. (5) lit. b), art. 26, 27;
  - cantitatea economiilor de energie rezultate din acțiunile individuale noi, puse în aplicare începând cu 31 Decembrie 2020 până la 31 Decembrie 2023 și care continuă să aibă impact până în 2024 și ulterior, și care pot fi măsurate și verificate.
- ***lipsa unei clarități cu privire la politicile de promovare și încurajare a economiilor de energie (i.e. schema de obligații de eficiență energetică, măsurile alternative, etc.)***

Articolul 8 cu privire la Schema de obligații în domeniul eficienței energetice /OEE/ este păstrat, cu unele ajustări:

- printre părțile obligate, în sensul legii, sunt incluși și furnizorii de energie termică pentru încălzire, prepararea apei calde menajere, și de răcire (pe lângă Operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice, gazelor naturale, importatorii de produse petroliere);
- este stipulat că valorificarea mijloacelor financiare mobilizate în cadrul SOEE poate avea loc atât prin intermediul autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice (Agenția pentru Eficiență Energetică), cât și prin intermediul altor instituții cu atribuții

de implementare a programelor și proiectelor de eficiență energetică – precum ar fi ODA, ONDRL, AEE sau chiar un fond de implementare a proiectelor de eficiență energetică în sectorul rezidențial, în eventualitatea creării acestuia în Republica Moldova.

- ***Lipsa unui sistem informațional /instrument/ modern în domeniul eficienței energetice***

Având în vedere lipsa unei soluții informatice/ instrument modern în domeniul eficienței energetice care ar colecta informația generată de diverși actori, ar procesa-o, sistematiza, în vederea utilizării acesteia întru aprecierea gradului de implementare a politicilor naționale în domeniul eficienței energetice și atingerii obiectivelor sectoriale stabilite, onoarea angajamentelor asumate de Guvern/ Republica Moldova, este propusă crearea unui Sistem Național Integrat în domeniul eficienței energetice. Sistemul informațional ar urma să includă o serie de subsisteme, printre care și unele existente, precum ar fi:

- a) subsistemul informațional național în domeniul eficienței energetice a clădirilor, creat și gestionat în conformitate cu prevederile Legii nr. 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, și care include subsistemele stabilite în art. 27, alin. (1) a legii prenotate, precum:
  - subsistemul informațional pentru calculul performanței energetice a clădirilor;
  - subsistemul informațional pentru întocmirea certificatelor de performanță energetică;
  - subsistemul informațional pentru întocmirea rapoartelor de inspecție a sistemelor de încălzire;
  - subsistemul informațional pentru întocmirea rapoartelor de inspecție a sistemelor de climatizare;
  - registrul electronic al evaluatorilor energetici (cu statut de subsistem);
  - registrul electronic al inspectorilor sistemelor de încălzire;
  - registrul electronic al inspectorilor sistemelor de climatizare;
  - registrul electronic al certificatelor de performanță energetică;
  - registrul electronic al rapoartelor de inspecție periodică a sistemelor de încălzire;
  - registrul electronic al rapoartelor de inspecție periodică a sistemelor de climatizare;
  - registrul electronic al întreprinderilor care efectuează certificarea performanței energetice a clădirilor;
  - registrul electronic al întreprinderilor care efectuează inspecția periodică a sistemelor de încălzire;
  - registrul electronic al întreprinderilor care efectuează inspecția periodică a sistemelor de climatizare.
- b) subsistemul informațional de monitorizare și verificare a economiilor de energie (SIMVE);
- c) subsistemul informațional de management energetic (SIME);
- d) subsistemul informațional „Registrul electronic al auditorilor energetici”;
- e) subsistemul informațional „Registrul electronic al auditului energetic.

Proiectul de lege, în vederea operaționalizării Sistemului informațional, stabilește clar care sunt părțile responsabile cu raportarea informației relevante către Sistem, precum și care este instituția care va asigura activitatea acestuia și utilizarea conform scopului determinat de Legea 139/2018 – autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

- ***Rolul sectorului clădirilor publice este încă slab perceput drept un sector-exemplu***

Se anticipează că Subsistemul informațional de management energetic /SIME/ ar crea condițiile necesare pentru ca subiecții sectorului public – în special proprietarii sau gestionarii clădirilor publice, să își

optimizeze consumurile de resurse energetice, cât și naturale (i.e. apă), în vederea îmbunătățirii și reflectării performanței energetice reale a edificiului/ clădirii în care activează.

Practica și experiența altor state/ municipii în utilizarea unor sisteme similare de management energetic în sectorul clădirilor publice, reflectată în „Analiza Implementării Sistemului Informațional de Management Energetic în Republica Moldova”, elaborată de AEE și Green City Lab, a demonstrat rezultate remarcabile:

- În Croația:
  - Un SI similar a fost implementat în 115 orașe, în mai mult de 13,000 clădiri;
  - Consumul în clădirile publice s-a redus cu cca. 7% din contul managementului energetic (sau cca. 2,8 milioane USD, în termeni monetari);
  - În unele clădiri, economiile energetice au atins valoarea de 30%.
- În Serbia:
  - Un SI similar a fost implementat pentru 12,000 clădiri publice;
  - Obligații de raportare a consumului de resurse energetice este introdusă și pentru subiecții sectorului industrial, comercial, energetic, în condițiile în care un anumit prag de consum anual de energie este depășit;
- În Letonia, SI este implementat la nivel de urbe:
  - Consumul de energie termică în clădirile publice a fost redus/ optimizat cu 12%;
  - Consumul de energie electrică în clădirile publice, inclusiv sistemele de iluminat public, a fost redus cu 8%

În același, rolul exemplar al clădirilor publice ar urma a fi promovat și prin intermediul obligației asumate de Guvern de renovare a clădirilor deținute și/sau ocupate de către instituții guvernamentale (autoritățile publice centrale). Astfel, ar urma ca din 1 ianuarie 2024, rata anuală de renovare a suprafeței totale a clădirilor din domeniul public al statului, cu o suprafață totală utilă de peste 250 m², în care își desfășoară activitatea autoritățile administrației publice centrale de specialitate și care nu îndeplinesc, la data de 1 ianuarie a fiecărui an cerințele minime de performanță energetică, să fie de 3%.

- ***Necesitatea actualizării regulilor privind contorizarea gazelor naturale, energiei electrice, încălzirii, de preparare a apei calde menajere și răcirii***

Proiectul de lege stabilește, ca principiu general, promovare de către Guvern, în măsura în care este posibil din punct de vedere tehnic, rezonabil din punct de vedere financiar și proporțional în raport cu economiile de energie potențiale, clienții finali de energie electrică și gaze naturale să fie dotați cu contoare individuale inteligente (care reflectă cu acuratețe consumul real de energie și care furnizează informații despre timpul efectiv de utilizare) la prețuri competitive. Respectivul principiu este unul inclus și prevăzut de legislația sectorială, urmând ca saltul tehnologic la acest capitol să aibă loc atunci când operatorii de distribuție vor putea demonstra fezabilitatea acestor investiții (în raport cu costurile a fi suportate de către aceștia și reflectate, evident, în tarifele achitate de consumatorii finali).

Ca și principiu general privind facturarea electricității și gazelor naturale, proiectul de lege prevede că în cazul în care, consumatorul final nu are un sistem inteligent de măsurare, furnizorul de energie electrică și/sau gaze naturale trebuie să trimită consumatorului final facturi cuprinzând informații corecte și bazate pe valorile consumului real, în cazul în care aceasta este posibil tehnic și justificat economic.

Cu referire la legislația sectorială în domeniu, inclusiv actele de reglementare emise de ANRE, precum și practicile în vigoare, consumul de energie electrică și gaze naturale al consumatorilor este citit practic

lunar de către operatorii sistemelor de distribuție, astfel că utilizatorii finali au acces la date despre consumul propriu înregistrat.

Cu referire la consumul de energie termică, menționăm că, în calitate de regulă generală, distribuitorul de energie termică pentru încălzire și/sau pentru prepararea apei calde menajere într-o rețea de distribuție centralizată, este obligat să monteze contoare la consumatorul final, în punctul de delimitare a proprietății (stabilit conform Legii nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării) care reflectă în mod corect consumul real de energie, costurile fiind reflectate în tariful suportat de consumatorii finali.

În cazul în care instalarea echipamentelor de măsurare individuale (la nivel de bloc sau unitate de clădire) nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este justificată din punct de vedere economic, se utilizează repartitoare individuale de costuri destinate măsurării consumului de energie termică la fiecare corp de încălzire în parte, cu excepția cazului în care se demonstrează că instalarea unor astfel de repartitoare nu este eficientă din punct de vedere economic.

În cazul în care în clădirile de locuit cu mai multe apartamente, instalarea echipamentelor de măsurare individuale sau a repartitoarelor individuale de costuri nu este posibilă din punct de vedere tehnic sau nu este justificată din punct de vedere economic, repartizarea între apartamentele din clădire a cantității de energie termică furnizată se va efectua în conformitate cu procedura/ metodologie stabilită de Guvern.

Totodată, în cazul clădirilor de locuit noi, cu mai multe apartamente, care sunt echipate cu o sursă centralizată de căldură pentru producerea apei calde, sau sunt alimentate de la sistemul de termoficare urbană, distribuitorul de energie termică pentru producerea apei calde menajere montează contoare individuale pentru apa caldă.

Pentru contoarele și repartitoarele de costuri se stabilesc reguli de citire de la distanță. Astfel, unitățile instalate după data de 30 octombrie 2023 trebuie să poată fi citite de la distanță. Contoarele și repartitoarele de costuri care nu pot fi citite de la distanță, dar au fost deja instalate, trebuie să fie adaptate citirii la distanță sau înlocuite cu echipamente citibile la distanță până la data de 1 ianuarie 2030, cu excepția acelor pentru care furnizorul de servicii demonstrează că operația nu este eficientă din punct de vedere al costurilor.

Acolo unde sunt instalate contoare sau repartitoare de cost, furnizorul de servicii trebuie să își bazeze factura și informațiile aferente pe consumul real și corect înregistrat sau pe citirea repartitoarelor de cost.

Totodată, având în vedere realitățile din Republica Moldova, inclusiv „sensibilitatea” subiectului consumului de energie termică și repartizarea costurilor între apartamentele dintr-un bloc multietajat, starea tehnică a sistemului colectiv monotubular (din punct de vedere constructiv) de alimentare cu energie termică din cadrul clădirilor, impactul cazanelor murale de încălzire asupra SACET, mediului, sănătății locatarilor din imediata vecinătate, inclusiv riscurile de explozie cărora aceștia sunt supuși, precum și recunoscând faptul că repartitoarele de costuri nu sunt o soluție definitivă la problematicile listate mai sus, se pune în sarcina Guvernului identificarea și promovarea soluțiilor individuale, per apartament/ locuință, de măsurare a energiei termice furnizate pentru încălzire, a apei calde menajere, a răcirii. Respectivul soluții, prin care ar putea fi și sistemul intra-bloc de distribuție pe orizontală a energiei termice (inclusiv a.c.m.), ar trebui stabilite/ promovate prin intermediul legislației sectoriale, și anume - Legea 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării și Legea 128/2014 privind

performanța energetică a clădirilor.

5. Fundamentarea economico-financiară

Adoptarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii nr. 139/2018 cu privire la eficiența energetică poate presupune costuri, în faza de implementare. Având însă în vedere că ținta națională pentru eficiența energetică nu este încă aprobată, partea eforturilor a fi acoperită de Guvern, din mijloace bugetare, și cea care ar putea fi mobilizată de către sectorul privat, vor fi estimate la etapa elaborării Planului Național Integrat pentru Energie și Climă.

Cu toate acestea, este posibilă estimarea aproximativă a efortului investițional necesar cu implementarea mecanismelor vizate de actualul proiect de lege, care vor contribui la atingerea țintei naționale de eficiență energetică.

I. Astfel, implementarea obligației de renovare a clădirilor deținute sau luate în locațiune de către autoritățile administrației publice centrale, ar putea costa bugetul de stat între 27 și 32 milioane MDL/ anual. Tabelul de mai jos prezintă suprafața a clădirilor deținute de APC care ar urma a fi supusă renovării majore în vederea promovării rolului exemplar al sectorului public.

Tabel 1. Estimarea suprafeței clădirilor APC vizate de obligația de renovare

#	Suprafața clădirilor APC ⁴	Obligația de renovare anuală	Suprafața a fi supusă renovării	Valoarea cumulativă a obligației, 2024-2030
1	426.056 m ²	3 %/an	12.781,68 m ²	89.471,76 m ²

Prin urmare, obligația de renovare a clădirilor administrației publice centrale din Republica Moldova, conform inventarului existent la ziua de astăzi (a se vedea nota de subsol), ar costa cca. 27-23 milioane MDL/ anual, sau cca. 189-224 milioane MDL pe durata de aplicare a obligației (intervalul de timp 2024-2030).

Ar fi de precizat că estimările de mai sus au fost determinate în baza analizei efectuate cu ocazia elaborării primului *Program cu privire la implementarea obligației privind renovarea clădirilor autorităților administrației publice centrale de specialitate pentru anii 2020-2022*⁵, unde investiția specifică cu reabilitarea unui edificiu public a fost estimată la cca. 100-120 EUR/m².

Totodată, următorii factori ar putea avea un impact pozitiv, cât și negativ, asupra valorii estimate mai sus, și anume:

- modificarea prețurilor la materialele de consum (cca. +40% la ziua de astăzi, față de valorile de acum 1 an);
- modificarea inventarului clădirilor APC (stabilirea APC și a criteriilor de selectare a clădirilor este la discreția Guvernului).

⁴ În conformitate cu Inventarul clădirilor publice deținute și ocupate de administrația publică centrală, elaborat de AEE și publicat în anul 2019 pe pagina web a acesteia - <https://docs.google.com/viewer?docex=1&url=https://ace.gov.md/storage/eficienta%20energetica/Inventarul%20cl%4%83dirilor%20publice%20de%20oc%8%99i%20ocupate%20de%20c%4%83tre%20Administra%e8%9bia%20Public%e4%83%20Central%e4%83.pdf>

⁵ Hotărârea Guvernului Nr. 372 din 10.06.2020, disponibilă aici - https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=121818&lang=ro

Cu referire la impactul măsurilor de eficiență energetică, merită a fi subliniat faptul că în condițiile noilor prețuri la resursele energetice, doar din contul reducerii facturii la energia electrică și energia termică (gazele naturale), perioada simplă de recuperare a investițiilor coboară de la valori „pre-criză” de 15-20 de ani (în dependență de măsurile de eficiență energetică implementate și alte ipoteze de calcul) la 8-9 ani. De menționat că în condițiile considerării și cuantificării impactului indirect al respectivelor măsuri – i.e. creșterea valorii activului pe piață, diminuarea cheltuielilor aferente sănătății beneficiarilor direcți/indirecți, diminuarea impactului asupra mediului și costurile cu atenuarea acestuia, etc., perioada simplă de recuperare a investiției se micșorează de 3,7-4,1 ori (cifra este valabilă pentru Republica Moldova).

II. Cu privire la obligația atingerii unor economii anuale noi de energie, merită a fi comentat faptul că Guvernul poate decide asupra obținerii acestora în cadrul schemei de obligații de eficiență energetică, din contul altor măsuri/ măsuri alternative de politici, sau prin combinarea acestora.

Indiferent de opțiunea aleasă de Guvern, mai jos este estimat efortul investițional necesar pentru atingerea obiectivului specific respectiv.

Tabel 2. Estimarea efortului investițional întru onorarea obligației de economii de energie

#	Consumul final de energie ⁶	Media aritmetică a consumului de energie	Obligația anuală de economii – 0,8%	Efortul investițional aproximativ necesar
2019	2.672 ktep	2.702 ktep	21,61 ktep/an	108 milioane EUR
2020	2.581 ktep			
2021*	2.853 ktep			

Prin urmare, din tabelul 2 de mai sus poate fi observat că obligația de noi economii de energie vizează generarea a 21,6 ktep per an, iar pentru întreaga perioadă 2024-2030 – 151,2 ktep. La asumarea unei ipoteze generale precum că obținerea unor economii de energie de 1 (una) tonă echivalent petrol este necesară o investiție de cca. 5.000 EUR (valabilă de regulă pentru clădirile publice din Republica Moldova), efortul financiar anual constituie cca. 108 milioane EUR/an.

Merită a fi explicat faptul că resursele de mai sus nu trebuie să aibă ca și proveniență bugetul Republicii Moldova, ci mai degrabă faptul că acestea trebuie să fie mobilizate cu implicarea Guvernului, acțiunile acestuia urmând a fi în corespundere cu două principii cheie stabilite de directiva UE:

- principiul materialității;
- principiul aditivității.

Totodată, merită subliniat faptul că investiția în măsurile de eficiență energetică nu trebuie tratate ca și cheltuieli capitale, în infrastructură, ci ca și investiții care se recuperează din contul economiilor de energie și monetare generate de respectivele eforturi. Mai mult decât atât, grație beneficiilor de mediu, de sănătate, creștere a valorii activelor supuse renovării, etc. o perioadă de recuperare a investițiilor din contul doar al economiilor de energie, poate fi redus de 3,7-4,1 ori⁷.

III. Crearea unui Sistem Național Integrat privind eficiența energetică, ar urma să presupună

⁶ Balanța Energetică a Republicii Moldova, Ediția 2021, disponibilă electronic - https://docs.google.com/viewer?docex=1&url=https://statistica.gov.md/public/files/publicatii_electronice/balanta_energetica/Balanta_energetica_2020_ro.pdf

⁷ Valoarea respectivă empirică a fost estimată în cadrul exercițiului de elaborare a proiectului Strategiei sectoriale pe termen lung pentru renovarea fondului imobiliar național

suportarea unor anumite cheltuieli, inclusiv bugetare, în special necesare întreținerii respectivului sistem de către autoritatea responsabilă de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice.

Astfel, dacă SIMVE a fost oferit AEE de către Secretariatul Comunității Energetice în cadrul proiectului EU4Energy, în ceea ce privește subsistemul informațional SIME, opțiunile de procurare sau dezvoltare a acestuia ar urma să fie explorate de către AEE și MIDR în perioada ce urmează (următoarele 12 luni), scenariul de bază vizând procurarea acestuia cu suportul Partenerilor de Dezvoltare, de obligativitatea statului fiind ulterioară lui întreținere și operaționalizare. Conform Analizei Implementării Sistemului Informațional de Management Energetic în Republica Moldova, elaborată de către AEE și Green City Lab (proiect al PNUD), cheltuielile operaționale cu întreținerea subsistemului, inclusiv cheltuieli cu remunerarea echipei dedicate SIME, ar putea atinge 1,5 milioane MDL/an, pe când economiile monetare obținute de către proprietarii/ gestionarii clădirilor publice, ar putea varia în intervalul 46-140 milioane MDL/an (la nivelul tarifelor pre-criză) sau 90-300 milioane MDL/an, la nivelul tarifelor actuale actuale (începutul anului 2023).

Cu referire la subsistemele ce fac obiectul Legii 128/2014 privind performanța energetică a clădirilor, AEE, în calitate de parte responsabilă de dezvoltarea acestora, ar urma pe parcursul anului 2023 să identifice cea mai optimă formulă de implementare a legislației sectoriale.

IV. Cât privește costul investițional necesar pentru trecerea de la contoare simple la cele inteligente – un alt pilon al proiectului de modificare al Legii nr. 139/2018, subliniem că operatorii de distribuție a energiei electrice și gaze naturale pot opta pentru respectiva tranziție, în condițiile în care este justificată fezabilitatea economică a acesteia. Prin urmare, implementarea acestor măsuri poate fi declanșată în cazul în care operatorii din piață vor justifica că economiile generate de pe urma utilizării unor contoare inteligente sunt mai mare decât costurile estimate cu punerea acestora în operațiune și cele de mentenanță.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Ca urmare a elaborării și adoptării prezentului proiect de lege, în scopul implementării acesteia:

a) Guvernul va asigura:

- Elaborarea și aprobarea Planului Național Integrat pentru Energie și Climă până în anul 2030 (proces deja inițiat)

Pentru operaționalizarea instrumentului „schema de obligații de eficiență energetică”, este necesară:

- Elaborarea și aprobarea Metodologiei pentru determinarea contribuțiilor ce urmează să fie achitate de părțile obligate
- Elaborarea și aprobarea Programului privind implementarea schemei de obligații în domeniul eficienței energetice

b) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va asigura:

- Revizuirea Regulamentului privind furnizarea energiei electrice (HANRE nr. 169/2019)
- Revizuirea Regulamentului privind furnizarea gazelor naturale (HANRE nr. 113/2019)
- Revizuirea Regulamentului privind furnizarea energiei termice (HANRE nr. 23/2017)

Implementarea prevederilor Legii nr. 139/ 2018 nu necesită schimbări/ ajustări instituționale.

Totodată, menționăm că nu au fost identificate acte normative ce ar trebui abrogate ca urmare a adoptării proiectului respectiv de lege.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Proiectul de lege a fost supus consultărilor publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, acesta fiind publicat pe pagina web a autorității precum și portalul particip.gov.md.

Astfel, în urma etapei de consultări publice, poate fi precizat faptul că proiectul a fost susținut, fără careva obiecții, de următoarele instituții:

1. Agenția Proprietății Publice
2. Ministerul Educației și Cercetării
3. Ministerul Muncii și Protecției Sociale
4. SA „RED Nord”

Totodată, următoarele instituții au înaintat propuneri la proiectul legii, care au considerate în măsura care acestea nu contraveneau Directivei 2012/2002 (în transpunere), legislației sectoriale în domeniul energiei electrice, gazelor naturale sau energiei termice în vigoare:

1. Agenția pentru Eficiență Energetică
2. Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică
3. SA ”CET-Nord”
4. SA ”Termoelectrica”
5. Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
6. Ministerul Mediului
7. Ministerul Economiei
8. SA Moldovagaz
9. Ministerul Justiției
10. Centrul de armonizare a legislației /Cancelaria de Stat/
11. Ministerul Finanțelor

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul de lege a fost supus expertizei anticorupție în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În concluzia sa, CNA a conchis că în textul proiectului de lege nu s-au identificat factori de risc care pot genera apariția riscurilor de corupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Centrul de armonizare a legislației a prezentat o serie de recomandări și obiecții față de întreg setul de documente aferent proiectului de lege, și anume:

- Observații de compatibilitate (transpunerea parțială a unor prevederi din Directiva UE)
- Observații față de conținutul notei informative;
- Observații față de clauza de armonizare din proiectul de lege.

Toate obiecțiile au fost acceptate, considerate, modificările de rigoare fiind operate în proiectul de lege, nota informativă la acesta, tabelul de concordanță, cu reflectarea detaliilor corespunzătoare în tabelul

de sinteză.

Concluzia expertizei de contabilitate, sub rezerva considerării tuturor obiecțiilor și recomandărilor formulate, este că „proiectul național și-a atins finalitatea urmărită, asigurând transpunerea parțială, dar corespunzătoare a dispozițiilor Directivei (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică”.

10. Constatările expertizei juridice

Ministerul Justiției a prezentat o serie de obiecții, inclusiv de tehnică legislativă, dar și recomandări la conținutul proiectului de lege, care au fost luate în considerație la definitivarea proiectului de lege.

11. Alte expertize

Proiectul a fost consultat cu Secretariatul Comunității Energetice, înainte de aprobarea acestuia de către Guvern.

Secretar General

Digitally signed by Dabija Lilia
Date: 2023.01.28 13:51:44 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Lilia DABIJA